

ATATÜRK'ÜN KÜRESELLEŞME HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Atatürk'ün 1923 yılında halifelik konusunda halkın kuşku ve kaygılarını gidermek için yaptığı konuşma esnasında günümüzün en çok tartışma konusu haline gelen küreselleşme (globalizm) hakkındaki görüşleri

Halifelik konusunda halkın kuşku ve kaygısını gidermek için her yerde gereği kadar konuştum ve açıklamalarda bulundum. Kesin olarak dedim ki: “Ulusumuzun kurduğu yeni devletin yazgisına, işlerine, bağımsızlığına, sanı ne olursa olsun hiç kimseyi karıştırmayız! Ulusun kendisi, kurduğu devleti ve onun bağımsızlığını koruyor ve sonsuza değin koruyacaktır!”

Ulusa anlattım ki, bütün Müslümanları içine alan bir devlet kurmak göreviyle yükümlü imiş gibi görülen bir halifenin, görevini yapabilmesi için, Türkiye Devleti ve onun bir avuç insanı halifenin buyruğuna verilemez. Ulus, bunu kabul edemez! Türkiye halkı bu denli büyük bir sorumluluğu, bu denli akıl almaz bir görevi üstüne alamaz.

Ulusumuz, yüzyıllarca bu boş görüşlere dayanılarak, sağa sola koşturuldu. Ama ne oldu? Her gittiği yerde milyonlarca insan bıraktı. “Yemen çöllerinde kavrulup yok olan Anadolu çocuklarının sayısını biliyor musunuz?” dedim. “Suriye'yi, Irak'ı korumak için, Mısır'da barınabilmek için, Afrika'da tutunabilmek için kaç insan şehit oldu, bunu biliyor musunuz? Sonuç ne oldu görüyor musunuz?” dedim.

“Halifeye, dünyaya meydan okutmak ve onu bütün Müslümanların işlerine etkili kılmak düşüncesinde olanlar, bu görevi yalnız Anadolu halkından değil, onun sekiz on katı insandan meydana gelen büyük Müslüman topluluklarından istemelidirler! Yeni Türkiye'nin ve yeni Türkiye halkının artık kendi yaşam ve mutluluğundan başka düşünecek bir şeyi yoktur; başkalarına verilecek en küçük bir şeyi kalmamıştır!” dedim.

Başka bir noktayı da halkın gözünde iyice canlandırmak için şunları söyledim: “Tutalım ki, Türkiye bir zaman için söz konusu görevi kabul etsin. Bütün Müslümanları bir noktada birleştirerek yönetmek ülküsüne ulaşmaya çalışsın, başarı da sağlasın! Pek güzel ama uyruğumuz ve yönetimimiz altına almak istediğimiz uluslar: *‘Bize büyük hizmetler ve yardımlar yaptınız, sağ olunuz ama biz bağımsız kalmak istiyoruz, bağımsızlığımıza ve egemenliğimize kimsenin karışmasını uygun görmeyiz, biz kendi kendimizi yönetebiliriz,’* derlerse ne olacak? Öyleyse, Türkiye halkının bütün çalışmaları ve özverileri yalnız *“Sağ olunuz!”* denilmesi için mi göze alınacaktır?”

Görülüyordu ki, boş bir istek için, bir kuruntu ve bir düş için Türkiye halkını yok etmek istiyorlardı. Halifeliğe ve halifeye görev ve yetki vermek düşüncesinin niteliği bundan başka bir şey değildi.

Baylar, halka sordum: “Bir Müslüman devleti olan İran ya da Afganistan halifenin herhangi bir yetkisini tanır mı, tanıyabilir mi? Haklı olarak tanıyamaz, çünkü böyle bir şey devletinin bağımsızlığını, ulusunun egemenliğini ortadan kaldırır.”

Ulusa şunu da anımsattım: “Kendimizi dünyanın egemeni sanmak aymazlığı artık sürüp gitmemelidir. Dünyanın durumunu, dünyadaki gerçek yerimizi tanımamak aymazlığı ile ve bilgisizlere uymakla ulusumuzu sürüklediğimiz yıkımlar yetişir! Bile bile bu acıklı durumu sürdürüremeyiz!”

Baylar, İngiliz tarihçilerinden Wells iki yıl önce bir tarih kitabı yayımladı. Bu kitabın son sayfalarında, "Dünya Tarihinin Gelecek Evresi" başlığı altında birtakım düşünceler vardır. Bunlar birleşik bir dünya devleti (*Un Gouvernement Federal Mondial*) kurmak konusu ile ilgilidir.

Wells, bu bölümde, birleşik bir dünya devletinin nasıl kurulabileceği ve böyle bir devletin önemli ayırıcı niteliklerinin neler olacağı üzerindeki düşüncelerini ortaya atıyor; adaletin ve tek bir yasanın buyruğu altında dünyamızın alacağı durumu canlandırmaya çalışıyor.

Wells, *"Bütün egemenlikler tek bir egemenlik içinde eritilmezse ulusların üstünde bir erk yaratılmazsa dünya yok olacaktır,"* diyor ve şu düşünceleri ileri sürüyor: *"Gerçek devlet, çağımız ileri yaşama koşullarının zorunlu kıldığı birleşik dünya devletinden başka bir şey olamaz. Kuşku yoktur ki, insanlar kendi yarattıkları şeylerin altında ezilmek istemezlerse er geç birleşmek zorunda kalacaklardır,"* diyor. Ayrıca: *"İnsanlığın dayanışması ile ilgili büyük düşün gerçekleşebilmesi için ne yapmak ve neyin önüne geçmek gerekeceğinin doğru olarak bilinmediğini; saldırgan bir dış siyasa geleneği olan devletleri, bir dünya birleşik devletinin güçlüklerle temsil edebileceğini"* ileri sürüyor. Wells'in şu düşüncelerini de burada anmak isterim: *"Avrupa ve Asya'nın ortak gereksemeleri ve uğradıkları yıkımlar, belki dünyanın bu iki parçasındaki ulusların bir ölçüde birleşmesine yarayacaktır. Olabilir ki, dünya ölçüsünde bir birleşmeye gidilmeden önce, bir sıra birleşmeler yapılır."*

Baylar, bütün insanlığın görgü, bilgi ve düşünüşte yükselip olgunlaşması, Hıristiyanlıktan, Müslümanlıktan, Budizmden vazgeçerek yalınlaştırılmış ve herkes için anlaşılacak bir duruma getirilmiş katkısız ve lekesiz bir dünya dininin kurulması ve insanların, şimdiye değin kavgalar, pislikler, kaba istek ve eğilimler arasında bir bataklıkta yaşadıklarını kabul ederek, bütün gövdeleri ve usları ağılayan kötülük etmelerini ortadan kaldırmaya karar vermesi gibi koşulların gerçekleşmesini gerektiren "Birleşik Dünya Devleti" kurma düşününün tatlı bir düşün olduğunu yadsıyacak değiliz. Türkiye'ye tebelleş olmamaları koşuluyla halifecilerin ve Müslüman birliği kurmak isteyenlerin gönüllerini hoş etmek için bizde de az çok buna yakın bir kuram ortaya atılmıştı.

Ortaya atılan kuram şuydu: Avrupa'da, Asya'da, Afrika'da ve dünyanın başka yerlerinde yaşayan Müslüman toplulukları, gelecekte herhangi bir gün, kendi başlarına buyruk bir duruma gelebilirlerse ve o zaman gerekli ve yararlı görürlerse, çağın koşullarına uygun nitelikte birtakım uzlaşma ve birleşme ilkeleri bulabilirler. Elbette her devletin, her topluluğun birbirinden alacağı ve sağlayacağı şeyler bulunacaktır. Karşılıklı çıkarları olacaktır.

Tasarlanan bu bağımsız Müslüman devletlerin yetkili delegeleri bir araya gelip bir kongre yapacaklar; böylece falan falan Müslüman devletler arasında şu ya da bu ilişkiler kurulacaktır.

Bu ortak ilişkileri korumak ve bu ilişkilerin gerektirdiği koşullar içinde birlikte iş görmeyi sağlamak için, ilgili Müslüman devletlerin delegelerinden bir meclis kurulacaktır.

"Bu Meclisin başkanı, birleşmiş Müslüman devletleri temsil edecektir," diye bir karar alınırsa, işte o zaman istenirse, o Birleşik Müslüman Devletine "Halifelik", başkanlığına seçilecek kişiye de "Halife" adı verilir. Yoksa, herhangi bir Müslüman devletin bir kişiye bütün Müslümanlık dünyası işlerini yönetip yürütme yetkisini vermesi, us ve mantığın hiçbir zaman kabul edemeyeceği bir şeydir.

Atatürk, *Söylev (Nutuk) II*, Türk Dil Kurumu Yayınları